

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

VIITE: Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntopyyntö 7.10.2025

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n data-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijaa kuultavaksi ja sen lisäksi kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä [HE 128/2025 vp](#) eduskunnalle EU:n data-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki datan hallinnan ja jakamisen valvonnasta sekä muutettaviksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on toimeenpanna joulukuussa 2023 annettu EU:n data-asetus, joka on merkittävä osa Euroopan komission datastrategian toimenpiteitä. Asetuksen toimeenpano edellyttää täydentävien säännösten antamista asetuksen valvonnasta ja seurauksista.

2 Poliisihallituksen asiantuntijalausunto

Poliisihallitus on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun ja kommentoinut tuolloin esityksen ensimmäisen lakiehdotuksen eli datan hallinnan ja jakamisen valvonnasta ehdotettavan lain 9 §:ää. Säännös koskee Liikenne- ja viestintäviraston oikeutta saada poliisilta virka-apua niin data-asetuksessa [\(EU\) 2020/1828](#) kuin sitä täydentävässä ensimmäisessä lakiehdotuksessaakin säädettävien tehtäviensä suorittamiseksi.

Valmisteluvaiheessa Poliisihallitus painotti, että poliisi voi virka-apuna poistaa erilaisia Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävää haittaavia esteitä, mitä poliisin antama virka-apu tavallisesti on. Tyypillisesti virka-apu tulee kyseeseen, jos valvontaviranomainen ei pääse tilaan tai paikkaan, jossa valvontatehtävä tulisi suorittaa tai viranomasta estetään aktiivisin tai passiivisin toimin suorittamasta tehtäväänsä. Kyse voi olla joko fyysistä esteistä, kuten lukituista tai umpihitsatuista ovista, tai vastarintaa tekevästä ihmisistä. Poliisilla on virka-apunakin toimivalta tarvittaessa voimakeinoin poistaa este tai murtaa vastarinta. Poliisin voimakeinoista on säädetty tarkemmin poliisilain [\(872/2011\)](#) 2 luvun 17 §:ssä.

Liikenne- ja viestintäministeriö otti Poliisihallituksen lausuman huomioon ja tarkensi säännöksen perusteluita. Perusteluissa on huomioitu osuvasti, että tarve poliisin antamaan

virka-apuun voisi tulla data-asetuksen valvonnassa kyseeseen tarkastusten toimittamisen yhteydessä, jos Liikenne- ja viestintävirastoa estetään suorittamasta tarkastusta, tai estämistä on perustellusti odotettavissa. Säännös vastaa sitä, mitä poliisin virka-apu toiselle viranomaiselle tyypillisesti on.

Poliisin virka-apu valvontaviranomaisen keinovalikoimassa on paikallaan yhteiskunnan toimintojen järjestämisen ja julkishallinnon tehokkuuden kannalta. Ei ole tarkoituksenmukaista, että jokaisella valtion tai kunnan virkamiehellä olisi samanlainen koulutus, kokemus ja varusteet suoriutua itsenäisesti kaikista (voimankäyttöä sisältävistä) tehtävistä, joita viranomaiselle tulee vastaan. Tämän takia viranomaisten välinen virka-apu on välttämättömyyden yhteiskunnan toimintojen tarkoituksenmukaisen järjestämisen ja resurssien järkevän jaon kannalta. Perusteltua on sekin, että juuri tehtävällä tarvittava voimankäyttö perustuu poliisilta pyydettyyn virka-apuun, jos virka-avun pyytäjällä ei itsellään ole voimankäyttöoikeutta.

Poliisin virka-avun osalta on kuitenkin selkeämmin huomioitava, että yleensä poliisin virka-apu tarkoittaa juuri voimankäytön mahdollisuutta. Voimankäyttö on julkisen vallan käyttämistä ja sen eri asteet jopa merkittävän julkisen vallan käytön ääripäätä. Tämän vuoksi poliisin virka-apu voi olla merkityksellistä perustuslain ([731/1999](#)) 2 §:n 3 momentin kannalta. Poliisin antaman virka-avun sisällöllisen toimivallan kannalta merkitystä onkin virka-avun pyytäjän tehtävällä ja toimivaltuuksilla. Vakiintuneesti on todettu, että virka-apua koskevat säännökset eivät laajenna virka-apua antavan viranomaisen toimivaltaa eivätkä perusta sille uutta toimivaltaa. Toisaalta on huomattava, että virka-apusäännökset kuitenkin laajentavat esimerkiksi poliisin toimivaltuuksien käytön piiriä ja siten sen toimintamahdollisuuksia.

Poliisin antama virka-apu on poliisin maksullinen suorite. Virka-avun maksullisuudesta on säädetty poliisilain 9 luvun 1 §:n 4 ja 5 momentissa. Virka-apumaksun suuruus on määriteltä poliisin suoritteiden ja virka-avun maksullisuudesta vuonna 2025 annetussa sisäministeriön asetuksessa ([349/2025](#)).

Lopuksi on hyvä todeta, että hallituksen esityksen mukaan virka-aputehtävät tuskin tulevat olemaan merkittävässä roolissa data-asetuksen kansallisen toimeenpanon kannalta. Niistä ei tämän arvion mukaan aiheudu poliisille resursseihin vaikuttavaa työmäärän kasvua eikä virka-apumaksuista aiheudu Liikenne- ja viestintävirastolle vähäistä suurempaa kuluerää. Sekä data-asetuksen että sitä tarkentavan kansallisen lainsäädännön vaikutuksia on kuitenkin syytä seurata myös viranomaisvaikutusten kannalta.

20.10.2025

Asiakirja: ID-25772114

Asia: POL-2025-144310

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 20.10.2025 klo 11:20. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi